

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

УДК 811.111-26

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ СТАЛИХ ВИРАЗІВ У ДІЛОВІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Антонівська М.О.

Київський національний університет культури і мистецтв

Стаття присвячена зіставленню, порівнянню, узагальненню наукової ін-формації щодо мовних феноменів сталих виразів («фразеологізм», «термін», «запозичення»), уточненню сутності та особливостей використання дефініцій в аспекті компетентнісного підходу перекладу ділової англійської мови. В дослідженні конкретизується визначення сталих виразів, систематизується частотність їх вживання в сфері перекладу англійської мови ділового спілкування. Розглядаються основні методи перекладу сталих виразів ділової англійської мови.

Ключові слова: офіційно-діловий стиль, ділова мова, переклад, сталі вирази (фразеологічні одиниці, терміни, латинські запозичення).

Постановка проблеми. Новітній світ швидко глобалізується та вдосконалюється, що знаходить своє актуальне відображення і в змінах мовної системи. Економічні та культурні відносини міцно пов'язують всі країни світу. Бізнес здійснює необмежений вплив на розвиток міжнародних відносин, який, природно, виходить за рамки керування однієї країни і призводить до необхідності міжнаціональних контактів у цій галузі. Тому перекладознавчий аспект у сфері сучасного бізнесу є невід'ємним компонентом функціонування ділової сфери. Англійська мова сфери ділового спілкування має характерні риси функціонування та використання. На її формування та розвиток як галузевої мови, що домінує в сфері комунікації, обмеженої рамками професійної діяльності бізнесменів, великий вплив мають екстралінгвістичні аспекти мовленнєвої ситуації. На склад і загальну характеристику тексту, написаного діловою англійською мовою, впливають не тільки правила і обмеження, які властиві англійській мові як цілісній скомпонованій системі, а й норми і правила специфічні для даної галузевої мови, котрі обов'язково враховуються користувачем. Проблеми сталих виразів (фразеологічних одиниць, термінів, латинських запозичень) знаходяться сьогодні в аспекті найактуальніших та найнагальніших питань перекладознавства та лінгвістики. Адаже термінологічні, фразеологічні одиниці належать до того шару лексики, який, з одного боку, посідає значне місце в загальнонаціональному словнику будь-якої мови, розвивається стрімкими темпами, користується підвищеним попитом серед фахівців будь-якої галузі суспільного життя й через це зосереджує на собі увагу багатьох філологів, а з іншого, здатен створювати певні труднощі для перекладача спеціальної літератури. Без знань, пов'язаних з походженням, способами утворення, класифікацією, функціонуванням, особливостями перекладу сталих виразів, важко здійснити адекватний переклад.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Методологічну основу роботи складають фундаментальні дослідження та теоретичні роботи таких відомих вчених в галузі мовознавства (Р.А. Будагов, Е.Д. Поліванов, Ф. де Соссюр та ін.); фундамен-

тальні праці в області фразеології, термінології (Т.Р. Қияк, Ш. Баллі, В.В. Виноградов, А.В. Кунін, М.М. Амосова) та теоретичні роботи в галузі аналізу ділового дискурсу (Н.Д. Арутюнова, В.В. Червоних, М.Л. Макаров, М.А. Шанаєва).

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Сьогодні, коли в світі відбувається стрімкий економічний розвиток і міжнародні відносини посідають важливе місце у сфері міжкультурної та міжособистісної комунікації, перекладацький аспект у сфері ділового спілкування набуває надзвичайної актуальності та привертає увагу сучасних дослідників. Тому сьогодні в міжнародній комунікації на перший план ставиться проблема взаєморозуміння. Сталі вирази, які використовуються в діловій комунікації та аспекти їх перекладу, до теперішнього часу не були предметом спеціального дослідження як мовні засоби вираження статусно-орієнтованого плану вираження.

Відтак, **метою** цієї статті є висвітлення особливостей формування, функціонування та вживання англійських сталих виразів в діловому мовленні, аналіз основних методів перекладу та перекладацьких трансформацій сталих виразів при перекладі з англійської мови на українську.

Досягнення цієї мети передбачає розв'язання таких завдань:

- 1) проаналізувати теоретичні позиції вітчизняних та зарубіжних мовознавців щодо дефініцій «ділова англійська мова» та «сталі одиниці мови»;
- 2) дослідити лексичні, граматичні, синтаксичні, стилістичні особливості перекладу сталих виразів в діловій англійській мові;
- 3) довести важливість дослідження сталих виразів у контексті ділової англійської мови та способів їх перекладу.

Об'єктом дослідження виступають сталі вирази (фразеологізми, термінологізми, латинські запозичення) сучасного англомовного ділового дискурсу.

Предметом дослідження є структурно-семантичні, когнітивно-прагматичні, лінгвокультурологічні, а також дискурсивні особливості сталих одиниць ділового спілкування.

Виклад основного матеріалу. В умовах невпинного науково-технічного прогресу ХХІ століття, розвиток будь-якої ланки науки залежить

від створення та всебічного вдосконалення її лексикологічної системи, у процесі чого відшліфовуються наукові поняття, визначаються їх взаємозв'язки і взаємини, подаються їх видові класифікації. У діловій мові терміни, фразеологізми, запозичення несуть основне смислове навантаження, займаючи головне місце серед інших загальнолітературних та службових слів.

В утворенні сталих мовних виразів величезну роль відіграє фактор присутності людини, так як переважна більшість цих виразів пов'язано з людиною, з різноманітними сферами її діяльності. Ще Ш. Баллі стверджував: «Споконвічна недосконалість людського розуму проявляється також і в тому, що людина завжди прагне одухотворити все, що її оточує. Вона не може уявити собі, що природа мертва і бездушна; її уява постійно наділяє життям неживі предмети» [4, с. 221].

В.Г. Гак вносить істотний коректив у вислів Ш. Баллі: «Оскільки в центрі уваги людини знаходиться вона сама, то звідси її постійне прагнення описувати навколишній світ за образом і подобою своєю. Мовний антропоморфізм є не пережитком первісного мислення, як це стверджують деякі філософи, але загальним законом розвитку засобів номінації в мові» [7, с. 274].

Мова ділової комунікації не передбачає наявності емоційної лексики. Прийнято вважати, що мова ділового спілкування буквальна, що ділові люди, спілкуючись між собою не використовують ідіоматику, фразеологічні звороти та інші засоби виразності, вони оперують лише окремими ustalеними термінами, характерними для певного напрямку бізнесу. І тим не менш, в мові не існує без емоційності. Насамперед в офіційно-діловому стилі також, як і в стилі наукової прози виробляється специфічна термінологія та фразеологія, використовується велика кількість мовних запозичень.

За допомогою фразеологічних висловів, які не перекладаються дослівно, а сприймаються перекладом, посилюється естетичний аспект мови. «За допомогою ідіом, як за допомогою різних відтінків кольорів, інформаційний аспект мови доповнюється чуттєво-інтуїтивним описом нашого світу, нашого життя» [1, с. 15]. За допомогою термінів, запозичень ділова мова стає більш ефективною і здатна конкретніше виражати певні аспекти офіційно-ділового стилю.

У характеристиці стійких словосполучень англійської мови академік В.В. Виноградов виходить із того, що «більшість людей говорить і пише за допомогою готових формул, кліше. У системі сучасної літературної мови, слова, більшою мірою, функціонують не як вільні, раптово зіткнуті і зчеплені окремі компоненти, а займають постійні місця в традиційних формулах» [6, с. 65]. З цієї думкою збігаються і висловлювання М.М. Шанського про те, що основною ознакою фразеологічних одиниць є відтвореність [19, с. 97]. Такі міркування дають можливість усі загальнозживані сполучення слів поділити на два типи: не відтворювані та відтворювані.

Перший тип – це сполучення слів (словосполучення і речення), які ми легко складаємо в процесі мовлення на основі особливого сприйняття і уявлення. Такі сполучення не зберігаються у готовому вигляді. Другий тип становлять вирази (словосполучення і речення), які засвоюються у нашій пам'яті як готові одиниці мови. Такі словосполучення не доводиться щоразу будувати заново. Їх ми лише відтворюємо у тому вигляді,

в якому вони закріпилися в мові. Оскільки відтвореність властива не лише стійким словосполученням, але й цілим реченням (прислів'ям, приказкам, афоризмам), то виникла розбіжність у поглядах мовознавців як на предмет фразеології, так і на її обсяг [1, с. 5].

У лінгвістиці відомі понад 20 визначень фразеологічної одиниці, але жодне з них не знайшло загального визнання. Деякі мовознавці справедливо вважають, що визначення фразеологічної одиниці таке ж складне, як і визначення слова. Ця складність полягає насамперед у тому, що і для слова, і для фразеологізму важко встановити спільні риси, які можна було б віднести до кожного з них без винятку.

Фразеологізм – це самостійна мовна одиниця, яка характеризується від-повідними диференційними ознаками. Такими ознаками для фразеологічних одиниць є: 1) фразеологічне значення; 2) компонентний склад; 3) граматичні категорії [14, с. 80].

Фразеологічні одиниці слід вивчати не самі по собі, не ізольовано, а в тісному зв'язку з іншими одиницями мови. Сполучаючись у процесі мовлення зі словами, словосполученнями, вони виступають органічними елементами цілісної комунікативної одиниці, беруть активну участь у формуванні її змісту, надають йому особливої виразності, яскравого стилістичного забарвлення.

Розглядаючи терміни як певний елемент сталих мовних виразів, як фахову терміносистему ділового мовлення, стикаємось із рядом труднощів у розумінні того, що таке термін.

О.С. Ахманова визначає **термін** як «слово чи словосполучення спеціальної (наукової, технічної і т.ін.) мови, яке створене, отримане чи запозичене для точного вираження спеціальних понять і позначення спеціальних предметів» [3, с. 95].

Лінгвісти, котрі досліджують термін у складі його терміносистеми, приймають слово у такому термінологічному значенні за самостійну одиницю терміносистеми [8, с. 124]. Наприклад, слово *loan* має як другорядне значення так і термінологічне значення банківської сфери *кредит, позика*. Саме у цьому значенні спеціальні словники містять це слово як термін.

Розмежування терміна і загальнозживаного слова у таких випадках орієнтовано на вирішення практичних цілей, якщо розглядати лексичні одиниці з точки зору їх основних і другорядних значень [11, с. 67]. Так, загальнозживані слова, будучи, як правило, багатозначними, мають у ролі своїх основних значень загальномовні, тоді як термінологічні значення виступають у їхній структурі як другорядні. Загальнозживане слово *lot* може вживатися у своєму другорядному значенні у ролі банківського терміна *партія цінних паперів*, що є одиницею угод на фондовій біржі. Терміни ж вже своїми основними значеннями виражають відповідні спеціальні поняття і, як правило, мають загальномовні значення у ролі значень другорядних.

Терміни існують не просто у мові, а у складі певної термінології. Термінологія, як система наукових термінів, є підсистемою усередині загальної лексичної системи мови [8, с. 75]. Згідно з О.О. Реформатським, термінологія – це система понять даної науки, що закріплені у відповідному словесному вираженні. Якщо у загальній мові (поза даною термінологією) слово може бути ба-

гатованими, то, потрапляючи в певну термінологію, воно набуває однозначності [16, с. 35].

Для ділової мови також є характерним використання деякої кількості запозичень.

Запозичення – елемент чужої мови (слово, морфема, синтаксична конструкція), яку було перенесено з однієї мови до іншої в результаті мовних контактів. Зазвичай запозичуються слова, а рідше – синтаксичні та фразеологічні вирази [20].

В даній роботі ми використовуємо за основу латиномовні запозичення, які отримали свого роду термінологічне забарвлення в мові офіційних документів. Найчастіше зустрічаються такі слова і вирази: *persona grata* – *персона гра-та* (*бажана особа, яка користується довірою*); *persona non grata* – *персона нон-грата* (*не бажана особа, особа під заборону*); *pro tempore* – *тимчасовий*; *the quorum* – *кворум*; *conditio sine qua non* – *обов'язкова умова*; *status quo* – *статус-кво*.

Кожна з груп сталих виразів має свої характеристики, структурні властивості притаманні лише тій чи іншій групі сталих виразів. Що ж стосується кількісної характеристики, то ми дійшли висновку, що в діловій англійській мові найбільше використовуються фразеологічні одиниці – 65%, терміни – 30% та 5% складають латинські запозичення.

Ділове спілкування – це міжособистісна, міжкультурна зона професійної комунікації, яка передбачає перспективний, комунікативний та інтерактивний рівні поведінки, обумовлена прагматичними і прагматичними (зацікавленість, конфліктність, взаєморозуміння і розуміння) характеристиками спілкування. Ділове спілкування, здійснюване з метою ефективної співпраці людей, що вступають в мовне спілкування, і спрямоване на оптимізацію того чи іншого виду діяльності, представленої у двох формах: усній і письмовій, остання включає в себе договори, накази, положення, інструкції, акти, угоди, заяви, контракти, резюме, приписи до законів, резолюції і ділову переписку.

Англійська мова ділового спілкування володіє певними особливостями, які необхідно враховувати і обов'язково дотримуватися при перекладі.

«Суть ділового стилю – це терміни + прецизійна інформація + кліше + фразеологічні та ідіоматичні одиниці. Володіння всіма чотирма компонентами – основа і гарантія успіху» [13, с. 23]. Ця формула користується заслуженою популярністю в силу своєї афористичності. Але до неї треба ставитися, як і до інших наукових узагальнень: з урахуванням того, що дійсний стан речей спрощується.

Абсолютною ознакою ділової англійської є специфічне поєднання кооперативної і контрверсійної модальності в межах рольових відносин «ведучий – ведений», коли ситуація дискурсу впорядковує комунікативний обмін за формулою «якщо... то...» і вимагає від учасників певних мовних обмежень (найчастіше з орієнтацією на формальні реєстри) [12, с. 45].

Крім ознак, які були описані вище, необхідно звернути увагу на бізнес-ідіоми універсального призначення, які є найважливішими фактором стилютворення ділової англійської.

Більшість англійських сталих виразів є препозитивно-атрибутивними словосполученнями, тобто, такими, де є означення та означуваний компонент, причому означення займає в словосполученні початкову позицію.

Переклад таких виразів складається з двох основних етапів – аналітичного та синтетичного. Велику роль при перекладі відіграє саме аналітичний етап – переклад окремих компонентів сталого виразу. А для цього потрібно вміти правильно їх визначити, оскільки ними можуть бути не тільки слова, а й словосполучення, що входять до складу виразу. Важливо також встановити, в яких семантичних відношеннях перебувають компоненти між собою та головним компонентом виразу. Синтетичний етап перекладу передбачає вибудовування компонентів в залежності від вищезазначених семантичних відношень і отримання остаточного варіанту перекладу складного виразу [7, с. 43]. Сталі вирази офіційно-ділового стилю, що являють собою препозитивно-атрибутивні словосполучення, можуть становити певні труднощі при перекладі внаслідок різноманітності семантичних зв'язків між їх членами та відмінності структур англійської та української мов, а також внаслідок багатозначності їх компонентів (особливо якщо означення виражене іменником) [7, с. 117]. Препозитивні атрибутивні словосполучення можуть бути як двокомпонентними, так і багатоконпонентними. Таким чином, аналіз лінгвістичних праць Т.А. Казакової, В.І. Карабана щодо досліджуваного питання дає змогу зробити висновок, що у будь-якому випадку, щоб правильно перекласти дані словосполучення, необхідно проаналізувати внутрішні смислові зв'язки між їх компонентами, беручи також до уваги широкий контекст [9, с. 119]. Вибір способу перекладу залежить також і від лексичного наповнення атрибутивної групи.

Необхідно зазначити, що не існує єдиного універсального способу перекладу препозитивно-атрибутивних словосполучень. У більшості мовознавчих праць виділяють наступні основні способи їх перекладу:

1) Калька

Як зазначає В.І. Карабан, калькування (дослівний або буквальный переклад) – це такий спосіб перекладу, при якому відповідником слова вихідної мови в цільовій мові вибирається, як правило, перший за порядком відповідник у словнику [10, с. 43]. Цей прийом перекладу сталих виразів застосовується тоді, коли перекладений таким чином вираз цілком зрозумілий носіям мови перекладу, наприклад: *сидіти, склавши руки* – *to sit with one's arms folded*; *надрати чуба* – *to pull smb. by the hair*; *price risk* – *ціновий ризик*; *share capital* – *акціонерний капітал*.

2) Морфологічна трансформація

Цей спосіб перекладу широко використовується особливо тоді, коли атрибутивне словосполучення виражає різноманітні адвербіальні відношення. Наприклад: *the bearer depositary receipt* – *депозитне свідоцтво на пред'явника*; *retail price inflation* – *намічений рівень інфляції*.

3) Конкретизація

Конкретизація – це лексична трансформація, внаслідок якої слово ширшої семантики в оригіналі замінюється словом вузької семантики. Ця трансформація зумовлена розбіжностями у функціональних характеристиках словникових відповідників лексичних елементів оригіналу та частіше застосовується тоді, коли перекладаються слова із широким, навіть можна сказати, розмитим значенням.

Anyone sentenced to death shall have the right to seek pardon [23]. – *Кожний, кого засуджено*

до смертної кари, має право просити про помилування.

В результаті процесу конкретизації значення слова *seek*, загальне словникове значення якого «шукати, розшукувати» передається з узгодженням контексту даного речення і уточнюється до значення «просити».

4) Генералізація

Генералізація – лексична трансформація, протилежна конкретизації, внаслідок якої слово із вузьким значенням замінюється у перекладі на слово із ширшим значенням. Оскільки застосування такої трансформації може призводити до певної втрати точності інформації, використовувати її слід тільки у тих випадках, коли вживання у перекладі словникового відповідника слова, що перекладається, може призвести до порушення граматичних або стилістичних норм мови перекладу.

No State Party shall expel, return or extradite a person to another State where there are substantial grounds for believing that he would be in danger of being subjected to torture [23].

Жодна держава-учасниця не повинна висилати, повертати чи видавати будь-яку особу іншій державі, якщо є серйозні підстави вважати, що їй там може загрожувати застосування катувань.

5) Транслітерація

Транслітерація – це спосіб запозичення, при якому запозичується написання іноземного слова: літери запозиченого слова замінюються літерами рідної мови. При транслітерації слово читається за правилами читання рідної мови.

6) Переклад за допомогою еквівалента чи аналогу

Еквівалент – постійний лексичний відповідник, який точно співпадає із значенням слова [15, с. 257].

The Resolution «On the Course of Economic Reforms» taken by the Verkhovna Rada (Ukraine's Parliament) is a Pyrrhic victory over common sense rather than over the government, President and executive branch as whole [23]. – Постанова «Про хід економічних реформ», прийнята Верховною Радою, є пірровою перемогою над здоровим глуздом, а не перемогою над урядом. Президентом чи виконавчою владою в цілому.

Як бачимо, при перекладі речення був використаний абсолютний еквівалент англійського фразеологічного виразу, його значення та структура є повністю збереженими при перекладі.

7) Описовий переклад

Переклад шляхом передачі змісту англійського звороту вільним словосполученням. Описовий переклад застосовується тоді, коли в мові відсутні еквіваленти та аналоги, наприклад: *to rob Peter to pay Paul* – віддати одні борги зробивши нові (взяти в одного, щоб віддати іншому), *to burn*

the candle on both ends – працювати з раннього ранку і до пізнього вечора, не горить – *there is no need to hurry up*.

Таким чином, під час перекладу текстів офіційно-ділового стилю ми зустрічаємося з багатьма лексичними труднощами, причинами існування яких перш за все є розбіжності в картині світу англійської і української мов. Основними причинами існування лексичних труднощів в текстах офіційно-ділового стилю є відсутність в мові перекладу відповідників нових термінів, особливості багатозначності англійських і українських слів, особливості словотвору і термінотворення в англійській та українській мовах та ін. Стійкість і чіткість побудови речень допомагає легко розпізнати трансформації та конструкції, що мають місце у текстах оригіналах і їх відповідниках. Саме тому, досліджуючи переклад текстів офіційно-ділового стилю, дуже важливо відмітити, які конструкції вживаються найчастіше, і який спосіб передачі матеріалу слід застосовувати в тій чи іншій ситуації.

Саме тому хотілося б зазначити, що при перекладі сталих виразів англійської мови домінує описовий переклад та метод перекладацької кальки 65%, аналоговий метод та метод еквіваленту – 25% та всі інші види перекладу сталих одиниць ділової англійської мови складають 10%.

Яскраво виражений емоційний, оціночний і експресивний характер в англійській мові має особливий, генетично досить неоднорідний шар лексики – сталі вирази, що водночас широко використовуються в діловій мові. Необхідно відзначити, що власне особливість явища сталих одиниць мови полягає в тому, що, будучи невід'ємною частиною мови, вони розвиваються і еволюціонують разом з людством, а, отже, будуть залишатися актуальною проблемою лексикології та перекладознавства так довго як існує сама мова та її носії.

Висновки і пропозиції. Таким чином, у ході нашого дослідження було окреслено коло питань, пов'язаних з перекладом сталих виразів в текстах ділової англійської мови. Ми намагалися дати свою власну оцінку дискусійним питанням в галузі перекладознавства, зокрема проблемі необхідності збереження формальної складової офіційно-ділового тексту при перекладі та перекладацьких стратегій щодо перекладу сталих виразів. У процесі дослідження поставленого питання було розглянуто основні проблеми та способи перекладу сталих одиниць. Слід підкреслити, що при перекладі такого прощарку лексики як сталі вирази (фразеологізми, терміни, латинські запозичення) простіше за все керуватись спеціальними словниками, яких в наш час існує чимало, проте вони не завжди надають доцільну та повну інформацію.

Список літератури:

1. Авксентьев Л. Г. Семантическая структура фразеологических единиц современной украинской лексики и особенности их формирования / Л. Г. Авксентьев. – Мовознавство, 1988. – № 3. – 150 с.
2. Андренко Л. М. Терминологическое значение общепотребительных слов: (англ. яз.): Автореферат дис. канд. филол. наук: 10.02.04 / Моск. гос. пед. ин-т ин. яз. / Л. М. Андренко. – М., 1980. – 27 с.
3. Ахманова О. С. О разграничении слова и словосочетания / О. С. Ахманова. – М., 1954. – 251 с.
4. Балли Ш. Французская стилистика / Пер. с фр. К. А. Долинина. М.: Изд. иностр. лит., 1961. – 394 с.
5. Будагов Р. А. Очерки по языкознанию / Р. А. Будагов. – М.: Изд-во Академии Наук СССР, 1953. – 280 с.
6. Виноградов В. В. Основные типы лексических значений слова / В. В. Виноградов. – М., 1953. – № 5. – 120 с.

7. Гак В. Г. Ассиметрия лингвистического знака и некоторые общие проблемы терминологии // Семиотические проблемы языка науки, терминологии и информатики / В. Г. Гак. – М.: Изд-во Москов. ун-та. – 1971. – С. 68-71.
8. Д'яков А. С. Основи термінотворення / А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк. – К.: Видавничий дім «KM Academia», 2000. – 218 с.
9. Казакова Т. А. Практические основы перевода. English-Russian / Т. А. Казакова. – СПб.: »Издательство Союз», 2001. – 320 с.
10. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми / В'ячеслав Іванович Карабан. – Київ: Наукова книга, 2002. – 564 с.
11. Кияк Т. Р. Лінгвістичні аспекти термінознавства: Учбовий посібник / Т. Р. Кияк. – К.: УМК ВО, 1989. – 104 с.
12. Комісаров В. Н., Рецкер Я. І., Тархов В. І. Посібник по перекладу з англійської мови на російську / В. Н. Комісаров. – М.: Вища школа, 1985. – 268 с.
13. Константінова О. В. Структурно-семантичні особливості термінів оподаткування в американському і британському варіантах сучасної англійської мови: Дис. канд. філол. наук. – Рівне, 2004. – 300 с.
14. Кунин А. В. Фразеология современного английского языка. Опыт систематизированного описания / А. В. Кунин / – М.: Международные отношения, 1972. – 288 с.
15. Лотте Д. С. Вопросы заимствования и упорядочения иноязычных терминов и терминологических элементов / Дмитрий Семенович Лотте. – М.: Наука, 1982. – 149 с.
16. Реформатский А. А. Введение в языковедение / А. А. Реформатский. – М.: Просвещение, 1967. – 544 с.
17. Шанаєва Н. В. Основні граматичні труднощі в англійській мові / Н. В. Шанаєва. – Новосибірськ: Наука. Сиб. в., 1989. – 51 с.
18. Шанский Н. М. Лексикология современного русского языка / Н. М. Шанский. – М., 1964. – 247 с.
19. Южченко В. Д. Народження і життя фразеологізму / В. Д. Южченко. – К.: Рад. школа, 1988. – 144 с.

Джерела довідкової літератури та електронні ресурси:

20. Герасимчук Л. Новий практичний економічний словник, англоукраїнський, українсько-англійський / dictionary of everyday economy / Герасимчук Л. – К.: Видавництво «Криниця». 2003. – 352 с.
21. Мовне запозичення. [Електронний ресурс]. – «Вікіпедія». – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Мовне_запозичення.html
22. Словник-посібник економічних термінів: російсько-українсько-англійський. – К.: KM Academia, 1997. – 264 с. (спільно з Дрозд О. М., Дубічинським В. В., Д'яковим А. С.).
23. Unpublished documents from the archives of Secret Services. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.sbu.gov.ua/sbu/doccatalog/document?id=136349>

Антонивская М.А.

Киевский национальный университет культуры и искусств

ОСОБЕННОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ И ПЕРЕВОДА УСТОЙЧИВЫХ ВЫРАЖЕНИЙ В ДЕЛОВОМ АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ

Аннотация

Статья посвящена сопоставлению, сравнению, обобщению научной информации относительно языковых феноменов устойчивых выражений («фразеологизм», «термин», «заимствования»), уточнению сущности и особенностей использования дефиниций в аспекте компетентностного подхода перевода делового английского языка. В исследовании конкретизируется определение устойчивых выражений, систематизируется частотность их употребления в сфере перевода английского языка делового общения. Рассматриваются основные методы перевода устоявшихся выражений делового английского языка.

Ключевые слова: официально-деловой стиль, деловой язык, перевод, устоявшиеся выражения (фразеологические единицы, термины, профессионализмы, латинские заимствования).

Antonivska M.O.

Kyiv National University of Culture and Arts

FEATURES OF FUNCTIONING AND TRANSLATION OF SET EXPRESSIONS IN BUSINESS ENGLISH LANGUAGE

Summary

The article is devoted to the contrast, comparison, generalization of scientific information on language phenomena of set expressions («phraseologism», «term», «borrowing»), specifying the nature and usage of definitions in the aspect of competence-based approach of translation in business English. The study further specifies set expressions definition, systematizes the frequency of their usage in the field of translation of English business communication. The article also discusses the basic techniques of set expressions translation in business English language.

Keywords: official-business style, business language, translation, set expressions (phraseological units, terms, professionalism, Latin borrowings).